

Fundació Vila Casas: un llegat per a la societat

NATÀLIA CHOCARRO

Cap de Premsa i Comunicació dels espais d'art de la Fundació Vila Casas.

1

1. Espai VolART. Barcelona. Interior. Fotografia: Pere Pratdesaba.

El 7 de maig de l'any 2007, la Fundació Vila Casas va celebrar la col·locació de la primera pedra del futur espai de pintura Can Framis. L'acte es va fer en presència de diverses personalitats de l'àmbit polític, del fundador de l'entitat, Antoni Vila Casas, i dels mitjans de comunicació.

La rehabilitació i la construcció de l'antic complex fabril, promogut per Layetana Immobiliària i dissenyat per l'arquitecte Jordi Badia, de l'estudi BAAS Arquitectes, esdevé per a la Fundació la culminació d'un projecte d'expansió iniciat l'any 1999 amb l'obertura d'un primer espai expositiu a la població empordanesa de Pals. Una sala, recordem-ho, que tot i les seves dimensions limitades esdevingué el punt de partença en la trajectòria artística i cultural d'Antoni Vila Casas.

Rellevant empresari farmacèutic i entusiasta de l'art, afició que el pare li transmeté durant els anys d'infantesa, Antoni Vila Casas erigeix els fonaments d'un complex entramat d'edificis arquitectònics ubicats entre Barcelona, la seva ciutat natal, i l'Empordà, el seu espai d'evasió. A Torroella de Montgrí, el palau Solterra, del segle xv, manté l'estructura original d'un edifici goticocivil, tot i els afegits posteriors que hi dipositarien els futurs corrents artístics. Àmplies dependències, un gran pati central, la sala del pou i de les cavallerisses –ara espai per a mostres temporals. Dues plantes, en definitiva, consignades a la presentació del fons fotogràfic de la col·lecció.

2. Fundació Vila Casas. Espai de Can Framis. Barcelona. Exterior. Fotografia: Pere Pratdesaba.

L'adquisició d'uns antics magatzems de mantellines a l'Eixample barcelonès va possibilitar la presentació de mostres temporals d'artistes de la col·lecció i va permetre a la Fundació potenciar i promocionar l'art contemporani català. En aquest sentit, cal esmentar la rellevància que tingué en el panorama contemporani la creació dels premis Fundació Vila Casas.

Any rere any, les tres disciplines que ocupen el fons d'art de la Fundació –la pintura, l'escultura i la fotografia– l'ampliaven i incrementaven la presència de nous llenguatges, sovint desconeguts pel gran públic.

Si bé l'Espai VolART centra la programació en l'exhibició del treball d'un ventall d'artistes amb escassa presència als museus i centres d'art del país, el recentment inaugurat Espai VolART2, edifici contigu al primer, presenta el d'autors rellevants dins la història recent de l'art contemporani català.

L'any 2004, amb el desig de mostrar bona part del fons escultòric de la Fundació, més de dues-centes escultures, adquireix dues naus de la fàbrica surera Can Mario, a Palafrugell, en perill de ser enderrocades a mans de l'especulació immobiliària.

Coincidint amb el mateix objectiu de contribuir a la recuperació i a la conservació del patrimoni del país, i que ha estat recentment guardonat amb el Premi Nacional de Cultura atorgat pel Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat de Catalunya, la Fundació fa un pas endavant i culmina el projecte iniciat deu anys abans amb la rehabilitació i la construcció d'una antiga fàbrica llanera al cor del districte tecnològic del 22@.

Aquesta nova fita suposà per a la institució un esforç sense precedents: la difícil adaptació de dues antigues naus de construcció precària, d'una banda, i l'edificació d'una tercera que hi resultés coherent, i que permetés al visitant traçar un itinerari fluid al llarg de la totalitat de l'espai expositiu, de l'altra. Ara bé, aquest afany donà com a resultat un edifici on es fusionen la memòria del nostre passat industrial i l'arquitectura contemporània.

Des d'un punt de vista arquitectònic, l'emplaçament de l'immoble de Can Framis presentava dos punts febles pel que fa a la bona conservació de les obres: d'una banda, l'alt nivell freàtic del terreny (extensible a tota l'àrea que comprèn el 22@) i, de l'altra, l'elevat nombre d'obertures transmissores de llum. Tant el primer com el segon aspectes es van haver d'estudiar amb deteniment per tal d'aconseguir l'equilibri necessari entre la temperatura i la humitat. L'aïllament amb formigó de la planta subterrània, la cimentació dels arcs i les cicatrius d'antigues finestres formen un collage contemporani de textures, forats i paredats, que evidencia les diferents intervencions a què ha estat sotmès l'antic edifici.

PROJECTE EXPOSITIU

El fons pictòric de la Fundació Vila Casas es compon de més de sis-centes pintures d'autors contemporanis catalans i/o residents a Catalunya, que dibuixen una radiografia de la multiplicitat de propostes artístiques elaborades d'ençà de la dècada dels seixanta fins a l'actualitat.

Qualsevol intent de classificació o reagrupament d'un conjunt d'obres que ha estat gestat des de la passió i de l'etèria intuïció que emergeix de l'esperit del col·leccionista manca de sentit i coherència. La mirada d'aquest esdevé atzarosa i capriciosa a l'hora de determinar l'elecció..., un instant que empeny amb determinació qualsevol indici de dubte. En aquest punt, el projecte expositiu plantejat per a la presentació del fons pictòric de la Fundació en el nou espai d'art Can Framis tenia com a objectiu aconseguir una lectura transversal i plural i defugir la linealitat academicista.

Partint del concepte generalista del laberint existencial borgià, que estructurarem en dos grans blocs temàtics –*Superfícies del temps* (la seva influència en els estrats històrics, socials, geogràfics, etc., per mostrar la ideologia i la corporeïtat de l'ésser humà) i *Els llindars de la percepció*, a través dels sentits–, el fons pictòric s'articula en noves interpretacions.

Els conceptes presents en la societat actual, com ara l'absència, la globalització i la identitat o el silenci, han estat objecte d'estudi i d'anàlisi dels creadors contemporanis i ens han permès obrir noves vies de coneixement perquè ofereixen a l'espectador una visió més propera i entenedora de les pràctiques artístiques.

3. Espai d'Art Contemporani Can Mario. Palafrugell. Façana. Fotografia: Pere Pratdesaba.

4. Palau Solterra. Torroella. Interior. Fotografia: Pere Pratdesaba.

Des d'una visió actual, en un món de globalitat, s'obre un ventall de colors i de textures que ens formularan interrogants d'allò que som, del que fórem i del que serem. Idees i pensaments universals que ens permetran tractar temàtiques de sempre des de la contemporaneïtat, des de l'encreuament dels temps i les pròpies experiències. El laberint conté les contradiccions de l'ésser humà, les mateixes que l'artista utilitza per projectar la seva obra i que situen l'espectador com a part activa d'aquesta.

A banda de la promoció i la divulgació de l'art contemporani català, la Fundació Vila Casas centra bona part dels seus esforços a aconseguir establir un diàleg amb la societat. A través de conferències, activitats i l'elaboració d'un projecte educatiu adreçat a estudiants de les diferents etapes curriculars, i que té per objectiu aprendre a mirar l'art des de l'art, s'estableix un canal de comunicació capaç de fomentar una major presència dels diferents col·lectius que integren la societat contemporània.